

BUITENGEBIED OPEN (VEENLANDSCHAP)

Gebiedsbeschrijving

Het buitengebied van Smallingerland is opgedeeld in twee deelgebieden. Het coulisselandschap en het veengebied. In het veengebied is vrijwel alleen het dorp De Veenhoop gelegen. Het veengebied maakt deel uit van een groot veengebied dat zich eertijds door geheel Friesland tussen de zand- en kleigronden uitstreckte. Voor de ontwatering van de veengebieden werden polders gevormd die van het boezemwater waren gescheiden door zware polderdijken. Het landschap heeft een open karakter doordat er vrijwel geen kavel- en wegbepanting aanwezig is. Bewoning ontwikkelde zich op de ontginningsassen. Met de voortschrijdende vervening en ontginning ontstonden nieuwe assen, evenwijdig aan de anderen. De verkaveling in de vorm van stroken staat loodrecht op de ontginningsassen. De tegenwoordige bebouwing komt voor langs de oorspronkelijke wegen in de vorm van lintbebouwing. Deze wegen zijn net zoals de dijken, voornamelijk oost-west georiënteerd. Het bebouwingsbeeld wordt overwegend bepaald door een traditioneel ambachtelijke architectuur uit de 19e en 20e eeuw. Gedurende de tweede helft van de vorige eeuw zijn daar diverse jongere invullingen bijgekomen. Deze ontwikkelingen gaan nog steeds door en vormen een lichte bedreiging voor het traditioneel ambachtelijke bebouwingsbeeld. In het buitengebied liggen tevens woonarken. Dit gebied is gelegen ten oosten van het buurtschap 'de Sanding'. Kenmerkend voor het landschap zijn open, vochtige graslanden waarbij waterlopen, petgaten en rietkragen karakteristieke elementen vormen.

In de loop van de tijd hebben (mede door de van oorsprong kleinschalige bebouwing en de daarmee conflicterende tendens naar groter wonen en de schaalvergroting in de landbouw) vele verbouwingen plaatsgevonden, waarbij vaak nieuwe bouwmassa's aan de reeds aanwezige bebouwing zijn toegevoegd.

Voor de beschrijving van de boerderijen en de daarbij behorende welstandscriteria wordt naar de objectgerichte criteria verwezen. Naast de authentieke boerderijen is er op het boerenerf vaak bebouwing gerealiseerd die ten dienste staat van het akkerbouwbedrijf, dan wel het veehouderijbedrijf. De maatvoering van deze bebouwing is fors en opvallend. Ondanks de forse nieuwe agrarische bebouwing is de historische boerderij in de meeste gevallen nog beeldbepalend voor het erf.

De nieuwe bebouwing is veelal op het achtererf geplaatst.

Beleid, waardebeoordeling en ontwikkeling

Het beleid is gericht op het beheer van de bestaande situatie. Ingrijpende ontwikkelingen worden niet verwacht voor het buitengebied. Wel zullen als gevolg van de schaalvergroting in de landbouw, steeds meer boerderijen hun agrarische functie verliezen. Het beleid van de gemeenten is erop gericht om nieuwe functies (onder voorwaarden) mogelijk te maken, mits dit geen afbreuk zal doen aan de verschijningsvorm van het boerenerf.

Gezien de schaal en maat van sommige woningen in het veengebied ligt het voor de hand dat een aantal hiervan nog zal worden uitgebreid. Deze uitbreidingen dienen dan wel met respect voor en in de juiste verhoudingen ten aanzien van het bestaande gebouw te worden uitgevoerd.

Welstandsambitieniveau

Voor het buitengebied is een bijzonder ambitieniveau van kracht. De nadruk ligt hierbij op het behoud en waar mogelijk het versterken van de bestaande en/of gewenste kwaliteit. De klemtoon ligt daarbij op handhaven en respecteren.